

Guia per als que caminen

*Sobre el significat de pistes i senyals i l'art de fer
prediccions i deduccions*

Tristan Gooley

Traducció de Josep Pelfort i Núria Solano Dalmau

edicions
Sidillà

Dany's

Edicions Sidillà SL

La Bisbal d'Empordà 17100

info@edicionssidilla.cat

www.edicionssidilla.cat

Títol original: *The Walker's Guide to Outdoor Clues and Signs*

© del text: Tristan Gooley, 2014

© de la traducció: Josep Pelfort i Núria Solano Dalmau

© Il·lustracions: David Granato, basades en l'obra de Neil Gower

© Il·lustració de la coberta: Montse Mayol

© Fotografies: Judit Pujadó

Mapa: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. Creative Commons. Barcelona 1:10. 000. Ajuntament de Barcelona. Pla de la Ciutat. 1935. Seix y Barral. Fons cartogràfic del Centre Excursionista de Catalunya

© d'aquesta edició: Edicions Sidillà

Impressió: Impremta Pagès, d'Anglès (la Selva)

Disseny: J. Pujadó

Correcció: Xavier Cortadellas

Primera edició: desembre 2020

Edicions Sidillà és soci protector d'Amics de la Bressola

La traducció d'aquest llibre ha rebut una subvenció de la

Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya

**Departament
de Cultura**

ISBN: 978-84-122240-3-0

Dipòsit legal: GI 1245-2020

Tots els drets reservats. Si voleu fotocopiar parcialment aquest llibre, feu-ho legalment contactant amb CEDRO: 932720445 o cedrocat@cedro.org

TRISTAN GOOLEY

Guia per als que caminen

*Sobre el significat de pistes i senyals i l'art de fer
prediccions i deduccions*

Il·lustracions de David Granato

Traducció de Josep Pelfort i Núria Solano Dalmau

edicions
Sidillà

La Bisbal d'Empordà, 2021

Per a la Sophie, en Benedict i en Vincent

Sumari

6	✿	Nota preliminar
7	✿	Introducció
11	✿	Els preparatius
15	✿	El terra
50	✿	Els arbres
86	✿	Les plantes
114	✿	Molses, algues, bolets i líquens
124	✿	Una passejada entre roques i flors boscanes
130	✿	El cel i el temps
169	✿	Els estels
198	✿	El sol
209	✿	La lluna
221	✿	Una passejada nocturna
228	✿	Els animals
256	✿	Una caminada amb els daiaks. Primera part
273	✿	Ciutats, pobles i llogarrets
293	✿	Una passejada urbana amb serps invisibles
300	✿	La costa, els rius i els llacs
315	✿	Neu i sorra
321	✿	Una caminada amb els daiaks. Segona part
341	✿	Coses estranyes i extraordinàries
354	✿	Un pas endavant
357	✿	La teva caixa d'eines invisible
362	✿	Apèndix I
373	✿	Apèndix II
375	✿	Apèndix III
377	✿	Apèndix IV
379	✿	Agraïments

Nota preliminar

Bàsicament s'han extret tots els noms d'arbres, plantes, animals, etc. del Termcat i del Cercaterm, reculls lexicogràfics de la xarxa que ja incorporen altres llibres especialitzats. En cas que es tracti d'una planta que no és comuna als Països Catalans o a la Mediterrània, s'ha optat per indicar-ne només el nom científic, per tal d'evitar confusions. El procés que s'ha seguit ha consistit a buscar, a partir de l'original anglès, el corresponent nom científic, en llatí, i, a partir d'aquí, quan ha estat possible, els noms populars en català.

Introducció

Fa uns deu anys, jo caminava per una platja de la Bretanya per reposar una mica després d'haver fet un viatge esgotador. Una parella jove va sortir d'un hotel de luxe i va passar davant meu. Em vaig fixar en la roba que duïen, els pentinats i el llenguatge corporal, i em va fer l'efecte que eren europeus continentals. En vaig sentir unes quantes paraules, que em van confirmar que, concretament, eren italians.

La parella es va aturar quan la primera onada els va mullar els peus i va fer allò que acostuma a fer molta gent en aquest moment: van comprovar inconscientment que sabien on tenien les seves joies. Tots dos es van tocar la mà esquerra amb la dreta, i aquell gest va fer que els meus ulls observessin els anells de casats que duïen. No calia ser gaire espavilat, tenint en compte l'edat i l'aspecte luxós de l'hotel, per deduir que estaven gaudint de la seva lluna de mel.

El cas és que m'havia format una imatge limitada d'aquella parella en menys de deu segons, a través d'uniques quantes tècniques bàsiques de deducció, que es poden identificar fàcilment gràcies a les nombroses històries de detectius que es basen en aquest model d'observació i pensament lògic. Aquests senzills processos mentals s'han guanyat el sobrenom de «holmesians», en honor al detectiu fictici que va exemplificar l'art d'analitzar les coses segons aquest patró.

Quan ja s'acabava el dia, vaig tornar a veure aquella parella. Havien fet una foguera a la platja. A través de les coses que vaig ob-

servar-hi, com ara els ocells, els líquens de la costa, els insectes, els núvols, el sol i la lluna, vaig calcular que la nostra estrella es pondria en uns quaranta minuts, que, al cap de poc, el cel es taparia, que no trigaria pas gaire a ploure i que la marea apagaria aquell petit foc mitja hora després del crepuscle.

Si la parella volia mirar els estels a la vora del foc, el seu pla no coincidia pas amb el que tenien el mar i el cel. Haurien de tocar el dos abans d'hora, cosa que, tenint en compte les circumstàncies nupcials, no crec que els suposés una gran tragèdia. Probablement, a un parell d'astrònoms els hauria sabut molt greu, però a una parella en lluna de mel els semblaria més aviat un inconvenient encisador.

Me'n vaig anar de la platja, i no puc explicar què va passar a la sorra aquella nit. El nostre poder de deducció té els seus límits, però arriba molt més lluny que no ens pensem. De fet, fem servir ben poc el nostre poder de deducció i predicció en el món natural, però ja veuràs que això canviarà ben aviat.

Quan tenia vint anys, entre una feina i una altra, disposava de temps lliure i m'agradava molt sortir a caminar. Em vaig trobar amb un amic, en Sam, que tenia unes inquietuds semblants. Al cap de dos minuts d'haver encetat la conversa, ja havíem decidit que faríem una caminada d'Escòcia a Londres. I, al tercer minut, ja havíem acordat que aniríem de Glasgow a Londres. Caminàvem una mitjana de 30 quilòmetres al dia i vam arribar a la capital al cap de cinc setmanes, després d'haver vist bona part de la Gran Bretanya, i d'haver presenciado bellesa i lletjor a parts iguals.

Recordo amb un afecte especial el que ens va passar un dia d'aquell viatge. Era la tercera setmana, i ja havíem començat a enfilejar un turó al Districte dels Pics quan van aparèixer dues figures fosques a l'horitzó. Al cap d'uns minuts, ens vam adonar que eren autèntics caminants. O potser seria més exacte afirmar que vam veure caminants amb un pressupost adequat. Duïen un equip que quedava ben lluny del meu abast, peces que els cobrien tot el cos i que arribaven

fins a unes llampants polaines. Ens va fer l'efecte que els seus bastons costaven més que les nostres motxilles amb tot el que portaven a dins. Aquells dos caminants de luxe es van aturar davant nostre i ens van mirar sense dissimular un cert menyspreu: anàvem amb samarretes, pantalons curts i vambes de 19 lliures. Llavors, ens van etzibar: «Nosaltres no hi pujariem pas, vestits així!».

Era una observació lògica; sens dubte, semblàvem un parell de rucs que no anaven gens preparats. Tot seguit, ens van fer una pregunta i, en acabat, ens van mirar amb un somriure paternalista:

—D'on veniu?

—De Glasgow —vam contestar alhora.

Ja no van dir res més, i nosaltres vam seguir la nostra via.

La majoria de llibres de senderisme que he trobat al llarg dels anys se centren, d'una manera força feixuga, en tot un reguitzell de qüestions relatives a la seguretat i a l'equipament. I la veritat és que poques vegades m'ha agradat llegir-los, perquè no surto mai a caminar amb l'objectiu de no ultrapassar els límits d'un món perfectament segur i còmode. Personalment, m'estimo més morir-me caminant que no pas d'avorriment llegint llibres sobre la manera més segura de caminar. I és una cosa que he experimentat al llarg dels anys, com veurem més endavant.

En aquest llibre, adopto un punt de vista original i dono per fet que ja ets capaç de sortir a caminar de manera segura i amb els mitjons més adients. Si ets d'aquells que els agrada escalar pel gel amb roba d'anar per casa, és probable que no llegeixis gaires llibres de senderisme, i suposo que te'n farien falta uns quants per corregir aquest costum. Amb alguna excepció, puc resumir el meu consell bàsic sobre seguretat en tres paraules: no siguis ruc.

Ara bé, tothom necessita eines adequades per fer segons què. Als «Apèndixs», hi trobaràs una sèrie de mètodes per calcular distàncies, altures, angles, etc. No cal que compris res ni que vagis carregat com un ase. Ja veuràs que et poden ser de molta utilitat.

La majoria de les guies de caminants ofereixen informació sobre una zona concreta, però no és el cas d'aquest volum. En comptes

d'això, exposo tècniques que es poden aplicar a qualsevol caminada a gairebé qualsevol zona, i demostro que aquestes tècniques es poden combinar perquè siguin més interessants que la simple suma de les parts. Si no dic el contrari, has de tenir en compte que aquestes tècniques funcionen en zones temperades del nord, cosa que abasta el Regne Unit, la major part d'Europa i els Estats Units.

Aquest llibre parla de pistes i senyals a l'aire lliure i sobre l'art de predir i deduir. L'objectiu principal és aconseguir que les teves caminades, deixant de banda la durada, siguin clarament més fascinants. Espero que el gaudeixis.

Tristan

Els preparatius

Com pot ser que una olor faci aparèixer un tren?

Una petita pista pot canviar radicalment la teva manera de pensar en el que t'envolta. Imagina't que surts a caminar un matí fred i sents l'olor subtil i constant del fum. I, tot i això, no hi ha cap indicatiu de foc. Vull que et demanis quina mena de deduccions i prediccions series capaç de fer. Dedica-hi un parell de minuts abans de continuar llegint.

L'olor de fum d'un matí fred

Si notes olor de fum a l'aire d'un matí amb temperatures baixes, és probable que hi hagi una inversió tèrmica: això passa quan una capa d'aire més calent en deixa atrapada una altra de més freda a prop de la superfície¹. El fum de les fàbriques i de les cases queda immobilitzat a prop del terra i s'escampa per aquesta capa més càlida: és per això que notem aquesta oloreta de fum.

Quan es produeix una inversió tèrmica, es crea un «efecte entre-pà»: el so, la llum i les ones de ràdio reboten entre el terra i la part superior de la capa freda de l'aire inferior.

El so arriba més lluny, en aquestes condicions, i s'hi sent més bé, de manera que podràs sentir millor aeroports, carreteres o trens que

¹ En condicions normals, com més ens allunyem de la superfície de la terra més baixa és la temperatura, de manera que l'aire fred puja sempre cap amunt (Nota del trad.).

normalment no podries percebre amb nitidesa. Els efectes poden ser encara més marcats si hi ha un soroll estrident a prop; una demostració violenta d'aquest efecte va tenir lloc cap a la meitat del segle passat.

Una explosió genera una forma de so extrema, que s'anomena *onada de xoc*. L'any 1955, una de les primeres proves nuclears que es va fer a Rússia va crear una onada de xoc que va rebotar contra la capa d'inversió, va petar contra un edifici de Semipalatinsk i va matar tres persones.

La llum es refracta de manera inversa, i aquesta desviació inusual de rajos genera il·lusions òptiques. En condicions atmosfèriques normals, els objectes molt llunyans semblen més reduïts i esclafats. Per això, sovint veiem un sol aixafat i rabassut durant el crepuscle. Ara bé, en una inversió, passa just el contrari, i sembla que els objectes s'estirin de manera vertical. Això crea una il·lusió òptica coneguda com a Fata Morgana, que és el sobrenom que donen en italià a aquests curiosos miratges. Els Fata Morgana són coneguts perquè fan que els objectes sembli que levitin a l'horitzó: fa l'efecte que els ponts i les embarcacions surin per damunt de l'aigua. Aquest efecte de refracció d'inversió també augmenta les probabilitats de ser testimoni d'un singular fenomen, el *raig verd*, que es produeix quan es pot veure un esclat momentani de llum verda just en el moment exacte de la posta de sol.

Les ones de ràdio, sobretot les VHF —un nom que ens és familiar perquè són les de la ràdio de freqüència modulada (FM)— reboten de la mateixa manera que les ones sonores, i també van força més enllà. En comptes d'enfilarse per l'atmosfera, aquestes ones continuen el seu camí per la capa intermèdia, cosa que permet rebre emissores de ràdio que normalment quedarien a molts quilòmetres, fora del nostre abast. Els radioaficionats, d'aquesta tècnica, en diuen «conducció troposfèrica», i es va fer servir sovint per sintonitzar emissores distants abans que internet simplifiqués les coses. L'olor de fum a l'aire fred va fer viatjar nombroses converses ocultes rere el teló

d'acer durant la Guerra Freda. Aquestes condicions també poden provocar interferències, sobretot a prop de la costa, ja que les emissores que normalment es troben a una distància segura comencen a superposar-se, i això crea un so distorsionat en les ràdios.

Durant una inversió, augmenten les probabilitats que hi hagi boira al matí o a la tarda. Si la boira o el fum que han quedat atrapats són prou densos, es pot generar el que s'anomena *smog* («boira tòxica»). L'any 1952, una inversió tèrmica va originar un *smog* devastador que va causar la mort de més de 11.000 persones a Londres per problemes respiratoris.

Les inversions tèrmiques són fenòmens meteorològics interessants, però no pas saludables i, per sort, no duren gaire.

Respirar una aroma pot fer que la nostra ment faci viatges extraordinaris. Sentits i reflexió, observació i deducció, aquest simple procés en dos fases és clau per tal que una caminada deixi de ser avorrida i ens desperti tots els sentits. L'una no funciona sense l'altra: el cervell pot construir edificis corprenedors a la nostra ment, però necessita les bastides que li ofereixen els nostres sentits. És una relació simbiòtica: el cervell es queda apagat sense els sentits, i els sentits esdevindrien massa mandrosos sense l'esperó de la ment. Per sort, en aquest cas, la tasca del cervell és pura diversió, i agafa la forma d'un seguit de preguntes: En quina direcció estic mirant? Quin temps farà? A quina distància es troba això o allò? Quina temperatura fa? Quina edat deu tenir? Quina serà la propera cosa que descobriré?

Quan aquestes senzilles preguntes (i moltes altres) no es responen amb l'ajuda d'eines, sinó amb pistes que provenen d'olors, ombres, colors i formes, els nostres sentits i la nostra ment es forcen a treballar juntes i a encendre autèntiques fogueres a les orelles del caminant. Avís per a navegants: aquest procés no li funciona a tothom, ni tothom sentirà aquestes ignicions. Perquè, de fet, hi ha moltes menes de caminants. N'hi ha que caminen per desconnectar, i això és ben saludable. N'hi ha, però, una bona colla que volen que la seva ment

faci exercici seguint el ritme de les seves cames, i és per a ells que s'ha escrit aquest llibre. Per als qui creuen que ja descansen prou en els moments de calma o en l'etern repòs que, segons sembla, vindrà després de la mort, caminar és un bon moment per gaudir de nous coneixements. Soc conscient que hi ha proves que totes dues menes de caminants s'han tolerat i que fins i tot s'ho han passat bé junts. Ara bé, la lluiïssor als ulls del segon grup, el dels exploradors, tendeix a dispersar la primera colla, i no haurien de voler, en circumstàncies normals, compartir una mateixa caminada. Valdrà més que els separen uns quants turons petits.

Però anem per feina: convertirem l'aire fresc en un elixir amb unes qualitats que ens obriran els ulls. La millor manera d'aconseguir-ho és anar tractant d'un en un els elements amb què el caminant es pot trobar. Presentaré, doncs, individualment, el terra, el cel, la flora i la fauna, perquè el caminant es pugui familiaritzar amb les pistes de cada categoria. Tot i això, no hem d'oblidar que la natura no es divideix voluntàriament, de manera que la part més divertida arriba precisament quan ajuntem tots els ingredients en una gran deducció. Si les corbes de les arrels dels arbres ens poden servir de brúixola, els colors de les roques ens revelaran quin és el millor moment per fer una passejada nocturna.

Quan coneguem tots els elements, podrem gaudir i alimentar les probabilitats de trobar-nos amb aquella experiència única en el si de la natura, aquella sensació captivadora d'acostar-se de puntetes als límits de la comprensió absoluta. Però abans cal fer el treball de camp.

El terra

Què ens indica el color del fang?

Abans de començar una caminada, sempre va bé dedicar un moment a observar els terrenys elevats, les valls, les zones irregulars i les línies, patrons o formes. Tant és si un travessa els turons suaus d'Ànglia, al Regne Unit, o si es tracta de l'Himàlaia; el joc és el mateix. És impossible que trobem pistes en un paisatge si no esmolem la mirada i ens hi fixem bé. Per començar, la majoria de les persones fan servir mapes; però, com veurem al final d'aquest llibre, no és pas el mapa allò que ha de donar sentit a la terra, sinó que és la terra allò que ens ha de proporcionar un mapa. La humanitat ha explorat la Terra durant mil·lennis, sobretot a peu, i sense l'ajuda de cap mapa.

En els cursos que dono, m'agrada proposar un exercici ben senzill per il·lustrar la importància d'observar adequadament el nostre entorn sempre que en tenim l'oportunitat. A dalt d'un turó, pregunto a un grup quin serà el canvi més radical que experimentarem durant una travessa. Unes quantes cares amoïnades escorcollen el cel per buscar-hi algun averany, per esbrinar si hi ha d'haver un canvi sobtat de temps. I, com que no hi veuen res, no mostren cap expressió al rostre. Després, els demano una llista de les característiques del paisatge que es poden observar si miren en totes direccions.

—Una granja, els límits d'un bosc, dos turons, la costa, una torre de comunicacions llunyana, tres camins, la columna de fum d'una foguera, el contorn d'una ciutat, una carretera, un mur...

La llista continua fins que els aturo.

Després, caminem una estona, tot just uns deu minuts. Com que som a dalt d'un turó, només hi ha una opció possible: baixar. Quan ens endinsem en algun bosc, al fons d'una vall no gaire marcada, demano al grup que em torni a fer una llista d'allò que veuen si miren en totes direccions.

—Doncs hi ha pendants a tot arreu... i arbres... I s'ha acabat.

En deu minuts, passem, doncs, d'un banquet a la fam més absoluta. Potser no tant, perquè també és cert que hi ha segones observacions que són curtes però sucoses, com veurem més endavant, quan coneguem els membres de la tribu daiak de Borneo. Però, de moment, la clau consisteix a adonar-se que fer una bona ullada a un paisatge no és només una cosa bonica, sinó també una valuosa font d'informació. L'altura ens ofereix perspectiva, i això és un aspecte preuat. Els topògrafs sempre ho han tingut en compte; és una de les raons per les quals, si et trobes en un vèrtex geodèsic en un dia de cel clar, hauries de poder albirar, al lluny, com a mínim, dos vèrtexs més en punts alts.

Sempre que observem, se'ns posa en marxa al cervell un mecanisme que enregistra una nota mental de les característiques predominants d'allò que mirem. Aquest acte es produeix de manera automàtica quan un punt d'interès és prominent o característic; i és per això que certs llocs de seguida són batejats amb noms memorables i descriptius. La muntanya Sugar Loaf («pa de sucre») a Monmouthshire és una referència excel·lent per als caminants d'aquesta zona, igual que el famós Pa de Sucre de Río de Janeiro. Malauradament, la probabilitat que ens adonem dels punts de referència més obvis no suposa pas que no ens passin per alt els més subtils. Pensa en un paisatge que coneguis bé i compta mentalment els punts de referència que en recordis. Quan hi tornis a anar, ara acompanyat per algú altre, feu un llistat dels trets més característics, cadascú pel seu compte, com si es tractés d'una competició cordial. Començareu a anomenar parets mig enrunades, arbres, roques i cims que sorgiran de cop i volta.

Ara bé, francament, dedicar temps a detectar les característiques menys evidents dels llocs de referència és un hàbit que demana un esforç considerable. De fet, només és habitual en tres tipus de persones: els artistes, els soldats veterans i els indígenes. Per a les ments modernes, estudiar les característiques més complexes d'un paisatge s'ha convertit en una cosa difícil i curiosament antinatural. Si et sembla massa feixuc, hi ha dos mètodes que et poden servir per millorar aquesta capacitat: passar molt de temps vivint en un lloc remot, sense cap mena de tecnologia, ni mapes ni brúixoles; o bé, dedicar temps a dibuixar detalladament un parell de paisatges. Només un d'ells és una solució pràctica. I la qualitat del dibuix no és rellevant: el que compta és practicar l'art de veure i observar.

Aprendre a analitzar un paisatge és molt més divertit si tens algunes nocions sobre la perspectiva, la llum i els seus efectes. Quan tornis a gaudir d'una bona vista d'un seguit de turons onejants, fixa't en una cosa que hauràs vist centenars de vegades i que, probablement, t'haurà passat per alt.

Observaràs que, com més lluny són les coses, més claror tenen. De manera que el turó més proper és força més fosc que el que hi ha al darrere, i així, successivament, fins a la ratlla de l'horitzó. Això és degut a un efecte òptic atmosfèric anomenat «dispersió de Rayleigh», en honor al científic britànic que el va estudiar. És a causa d'aquest efecte de dispersió que el cel és blau i l'horitzó sembla una ombra lluminosa, blanca, fins i tot en un dia clar.

Comprendre la llum i els contrastos ens ajuda a fer prediccions. ¿Has mirat mai el vessant d'un turó a l'alba o al crepuscle? ¿Oi que els colors semblen extraordinaris, llampants, sorprenentment vius? Aquest efecte es produeix quan mirem un turó amb el cel tapat i el sol baix al nostre darrere. Si el sol travessa els núvols al final del dia, posa-t'hi d'esquena i mira el paisatge. Serà d'una vivor inusual i els colors de la terra que tinguis al davant brillaran intensament. És una de les

maneres d'acabar el dia que més m'agraden, després d'haver fet una caminada amb un temps variable.

Faci el temps que faci, els turons semblen més brillants com més lluny són.

Hi ha una qüestió de perspectiva, més pràctica que no pas curiosa, que val la pena conèixer. Els nostres cervells s'emboliquen una mica quan som en un pendent. Quan pugem o baixem un turó, el cervell fa petits ajustos per normalitzar les coses, és a dir, perquè tot sembli anivellat. Això provoca l'efecte inadvertit de distorsionar la nostra perspectiva. Quan baixem per un turó, el veurem força més inclinat que no és. Des del pendent d'un turó, el nivell del terra que tenim al davant ens semblarà força inclinat, i un desnivell lleuger es convertirà en un gran desnivell. Aquest efecte no suposa un gran inconvenient per als caminants, ja que la velocitat ens dona prou temps per tornar-ho a ajustar tot, però sovint enxampa desprevinguts els motoristes i els ciclistes, i els ofereix l'oportunitat de clavar els frens i poder ensumar l'olor que deixen anar.

Aquest pendent il·lusori forma part d'una àrea més àmplia que normalment els caminants no tenen en compte. I és que la nostra perspectiva influirà sempre en la percepció de tota la resta. És per això que no has de mirar mai res que estigui en moviment en una situació en què l'equilibri està en joc. Si has de caminar per un pas estret, com ara un arbre caigut que travessa un rierol o un riu, no miris l'aigua, ja que això fa que mantenir l'equilibri resulti gairebé impossible.

Només quan hàgim practicat prou l'art de l'observació, podrem gaudir del gran joc de la deducció. Començarem per observacions més aviat generals. Les cares nord i sud dels turons tenen vides ben diverses, ja que estan conformades per una quantitat d'energia solar molt diferent. Si no és que el vent i les pluges reorganitzen aquest escenari, podràs detectar que els vessants orientats al sud tenen més vegetació, i que la part del nord de les muntanyes acostumen a mostrar l'efecte de les glaceres. Les cotes de neu, els límits dels boscos i les cases augmenten en el cas dels turons orientats cap al sud. Aquí, les plantes germinaran uns quatre dies abans de les seves cosines germanes del costat nord.

Els turons orientats cap a un vent dominant, com és el cas del sud-oest del Regne Unit, tindran un terra més prim i els arbres seran més baixos que no pas a les zones arrecerades. Tot i que és difícil preveure exactament com canvien les vistes amb el canvi de l'orientació (i ara comença el treball de detectiu), pots estar ben segur que canvien. I sempre que hi hagi alguna asimetria, hi haurà pistes que ens la revelin.

Aquest hàbit de predir coses et permetrà, en poc temps, fixar-te en els detalls més subtils. Fins i tot l'ull més poc entrenat s'adonarà dels murs d'esbarzers que voregen un camp, però la vista d'una persona experta descobrirà la porta situada en una cantonada... Però, quina és la doble pista que ens permet fer aquesta observació? Aviat ho sabràs.

Endreçant les coses

Dibuixar un paisatge és una de les pràctiques més efectives per aprendre a llegir-lo. És tan important que t'ho explicaré amb una aproximació ben concreta. Jo mateix faig servir i ensenyo una teoria que anomeno el mètode «*Get sorted*», basat en les sigles SORTED, cosa que equival, aproximadament, a «endreçar les coses o posar-hi ordre».

S – *Shape* («Forma»).

O – *Overall character* («Característiques generals»).

R – *Routes* («Rutes»).

T – *Tracks* («Rastreig»).

E – *Edges* («Límits»).

D – *Detail* («Detalls»).

Aquests sis passos t'ajudaran a percebre moltes més pistes útils que si volguessis captar-ho tot a la vegada. De fet, cadascun dels passos ja donaria per escriure un llibre sencer, però ara el que compta és mostrar-te el mètode, explicar els passos i donar-te'n uns quants exemples útils i divertits. Perquè si no t'ho passes bé, segurament te n'oblidaràs de seguida. Parlarem de dues fases: la primera (SOR) consisteix a tenir una bona imatge del nostre entorn; la segona (TED), a trobar les pistes, i és aquí on comença la part divertida.

Forma

Quan tenia catorze anys, vaig dir als meus pares que a l'estiu me'n volia anar a les muntanyes de Brecon Beacons. Hi aniria amb uns amics i hi fariem acampada. Me'n recordo perfectament, del posat del meu pare, que em feia preguntes i valorava la meva decisió. Com que es va adonar que no ens en podria dissuadir de cap manera, va decidir donar-nos un cop de mà per augmentar les possibilitats d'èxit.